

Nadzór epidemiologiczny nad chorobami zakaźnymi w Unii Europejskiej

*Andrzej Zieliński
Zakład Epidemiologii
Państwowego Zakładu Higieny*

Prawo unijne

Akty prawne przyjęte w UE mogą mieć charakter obowiązujących **decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady Europy**, lub słabiej wiążących **decyzji Komisji Europejskiej**.

Prócz decyzji są zalecenia nie wiążące prawnie w postaci **dyrektyw**.

Decyzje Parlamentu i Rady Europy muszą obowiązkowo być publikowane w **Official Journal of European Communities (OJEC)**. W stosunku do decyzji Komisji Europejskiej i dyrektyw nie ma obowiązku publikacji w OJEC.

Podstawowe akty prawne

- DECYZJA No 2119/98/EC Parlamentu i Rady Europejskiej (PRE)
  - DECYZJE z 22.12.99 Komisji Europejskiej
  - DECYZJA z 19.03.02 Komisji Europejskiej
  - DECYZJE z 17.07.03 Komisji Europejskiej
- DECYZJA No 1786/2002/EC (PRE)
- DYREKTYWA 92/117/EEC Rady Europejskiej
- DYREKTYWA 2003/99/EC (PRE)
- DYREKTYWA 95/46/EC (PRE)
- IHR - Międzynarodowe regulacje dotyczące zdrowia

DECYZJA No 2119/98/EC

Parlamentu i Rady Europejskiej

z 24 września 1998

**ustanawiająca sieć nadzoru epidemiologicznego i zwalczania
chorób zakaźnych we Wspólnocie Europejskiej**

Jest to podstawowy akt prawny dotyczący nadzoru nad chorobami zakaźnymi. Uznaje ten nadzór za działanie priorytetowe i postuluje:

- powstanie międzynarodowych sieci nadzoru
- ujednolicenie definicji chorób podlegających nadzorowi
- wprowadzenie ujednoliconych metod nadzoru w celu uzyskania porównywalności wyników

DECYZJA z 22.12.99 KE

o postępującym pokrywaniu chorób zakaźnych nadzorem epidemiologicznym przez sieć Wspólnoty

---

W oparciu o decyzję 2119 postuluje wprowadzanie sieci nadzoru epidemiologicznego dla chorób zakaźnych o szczególnym znaczeniu.

Postuluje też rozwijanie narzędzi informatycznych do zastosowania w nadzorze epidemiologicznym ze szczególnym uwzględnieniem systemu wczesnego ostrzegania.

W aneksach do tej decyzji podana jest lista chorób, które powinny być przedmiotem wymiany danych nadzoru w UE oraz charakterystyka zdarzeń, które winny być przedmiotem zgłaszania na szczeblu międzynarodowym.

DECYZJA z 22.12.99 KE

o systemie wczesnego ostrzegania i reakcji

Podaje sposób funkcjonowania systemu wczesnego ostrzegania, definiuje zdarzenia będące przedmiotem zgłaszania w systemie oraz procedury wymiany informacji, konsultacji w obrębie systemu wczesnego ostrzegania (EWS).

Inspektorzy Komisji Europejskiej w czasie ostatniej wizyty w Polsce zwracali szczególną uwagę na to czy został powołany specjalny punkt czynny 24h/7d w ramach systemu wczesnego ostrzegania RAS-Bichat.

DECYZJA z 19.03.02 KE

wprowadzająca definicje chorób zakaźnych, podlegających obowiązkowemu nadzorowi epidemiologicznemu w UE

Definicje te zostały przetłumaczone na język polski i opublikowane w „dwutygodniówce” Zakładu Epidemiologii PZH: 1A/03-8A/03, a ich uaktualnienie - na podstawie Decyzji KE z 17.07.03 - w 4A/04.

DECYZJA z 17.07.03 KE

dotycząca specjalnych sieci nadzoru
(*dedicated surveillance networks*) - DSN

Określa cel powołania specyficznych sieci nadzoru nad wybranymi chorobami zakaźnymi o specjalnym znaczeniu.

Sieci te winny zbierać bardziej szczegółowe dane do analizy epidemiologicznej niż sieć rutynowego nadzoru epidemiologicznego. Koszt prowadzenia biur centralnych pokrywa KE. Finansowanie zbierania danych na terenie poszczególnych krajów winno należeć do administracji krajowej.

DECYZJA No 1786/2002/EC (PRE)

dotycząca działań Wspólnoty na polu zdrowia publicznego

Zawiera wskazania do:

- tworzenia programów ZP
- formułuje cele dla takich programów
- postuluje działania i sposoby aktywności
- tworzenie programów łączonych
- wprowadzanie programów w życie
- sposoby finansowania
- współpracę międzynarodową
- monitorowanie, ewaluację i upowszechnienie wyników

DYREKTYWA 92/117/EEC

Rady Europejskiej

**dotycząca działań zapobiegających występowaniu specyficznych
zoonoz u zwierząt i w produktach zwierzęcych w celu zapobiegania
ogniskom zakażeń pokarmowych**

W załącznikach podaje listę zoonoz, których
dotyczy, kryteria monitorowania salmoneloz w
stadach drobiu, sposób przeprowadzania inspekcji
w kierunku Salmonella oraz listę laboratoriów
Wspólnoty referencyjnych dla zoonoz

Anulowana przez dyrektywę 2003/99/EC

DYREKTYWA 2003/99/EC PRE

dotycząca monitorowania zoonoz i czynników je wywołujących

Akt zbiorczy wysokiego szczebla dotyczący:

- nadzoru nad zoonozami i wywołującymi je drobnoustrojami**
- monitorowania oporności antybiotykowej drobnoustrojów wywołujących zoonozy**
- opracowania ognisk epidemicznych zakażeń pokarmowych**
- wymiany informacji w zakresie zoonoz i czynników je wywołujących**

DYREKTYWA 95/46/EEC

Rady Europejskiej

dotycząca ochrony danych osobowych

Podaje szczegółowy sposób uzyskiwania, ochrony i przekazywania danych osobowych w instytucjach administracyjnych i prywatnych.

Ustalenia te dotyczą również danych nadzoru epidemiologicznego.

Międzynarodowe regulacje zdrowia IHR

obowiązujące obecnie

Obejmują następujące kategorie problemów:

- 1. Zgłaszanie przypadków do WHO (każdy pojedynczy przypadek cholery, dżumy oraz żółtej gorączki)**
- 2. Regulacje związane ze zdrowiem w międzynarodowym handlu i podróży**
- 3. Zalecenia przeciwepidemiczne, higieniczne i sanitarne**
- 4. Obowiązujące dokumenty dotyczące zdrowia (np. świadectwa szczepień, morskie i lotnicze deklaracje zdrowia)**

Nowe międzynarodowe regulacje zdrowia IHR

przygotowywane przez WHO przy współpracy z KE

Charakteryzują się rezygnacją ze zgłaszania poszczególnych chorób, a zgłaszaniem zdarzeń zagrażających zdrowiu populacji.

Obejmują:

- 1. Definicje**
- 2. Nadzór epidemiologiczny**
- 3. Rekomendacje (tymczasowe i stałe - wymienione w załączniku)**
- 4. Postępowanie na przejściach granicznych**
- 5. Działania w zakresie zdrowia publicznego**
- 6. Dokumenty dotyczące zdrowia**
- 7. Opłaty**
- 8. Zalecenia ogólne**
- 9. Sposób wprowadzenia tych zaleceń w życie**

ECDC

European Centre for Disease Control and Prevention
Europejskie Centrum Zwalczania i Zapobiegania Chorobom

Z inicjatywy Komisji Europejskiej ECDC zostało powołane decyzją Parlamentu Europejskiego 5.11.02.

Na jego siedzibę wybrano Szwecję. Organizacja i struktura ECDC zostanie ustalona po powołaniu dyrektora.

Zadania ECDC:

- Nadzór, epidemiologia i statystyka chorób
- Monitorowanie zwalczania i zapobiegania chorobom
- Łączność i wymiana doświadczeń na temat dobrych praktyk
- Szkolenie i tworzenie możliwości działania
- Reagowanie i koordynacja działań przy wybuchach epidemii